

Qbuzz

t.a.v. mw. T. Andela
Europalaan 2a
3526 KS Utrecht

Betreft: advies Tarievenplan 2018 OV-concessie provincie Utrecht en
U-OV Tarievenplan 2018, concessie Tram en Bus Regio Utrecht

Utrecht, 3 oktober 2017

Geachte mevrouw Andela,

Het ROCOV heeft de Tarievenplannen 2018 voor beide concessies ontvangen en brengt hierover graag haar advies uit. Wij doen dit door middel van één gemeenschappelijk advies. In een enkel geval wordt daarbij iets opgemerkt dat betrekking heeft op slechts een van de concessies. We nemen aan dat dit niet tot misverstanden zal leiden. Voor de niet belanghebbende partij is zo'n passage dan (misschien wel interessante) informatie.

Het ROCOV kijkt met plezier terug op de informerende bijeenkomst die een delegatie van ons op 25 augustus 2017 heeft gehad met mevrouw Andela van Qbuzz en mevrouw Van Verseveld van Syntus. We hopen ook de komende jaren op een dergelijke open manier van samenwerken.

Bij die gelegenheid hebben wij al benadrukt dat het ons buitengewoon verheugt dat beide plannen in grote mate met elkaar overeenkomen. Dat is ook een door het ROCOV lang gekoesterde wens. Nog belangrijker is misschien wel dat het assortiment en de prijsstelling in beide concessies met elkaar overeenstemmen, en dat plaatsbewijzen over en weer worden geaccepteerd.

Het spreekt vanzelf dat het ROCOV op onderdelen verdergaande wensen heeft, waaraan in de voorliggende Tarievenplannen (nog) niet wordt voldaan. Deze zullen in de toelichting aan de orde komen.

In het ROCOV is afgewogen of de relatief grote stijging van het kilometertarief bij saldoreizen wel acceptabel is. In die afweging heeft het gemeenschappelijke "tarievenhuis" tussen U-OV en Syntus een grote rol gespeeld. Uiteindelijk is dit laatste voor het ROCOV belangrijker, ook al vanwege het risico dat dit als grote winstpunt verloren zou kunnen gaan.

1. Advies

Het ROCOV adviseert positief over de uitgangspunten in de Tarievenplannen, over de gemaakte keuzes en over de hoogte van de voorgestelde tarieven. Wel spreekt het ROCOV nadrukkelijk de wens uit om in 2019 en 2020 (uiteraard afhankelijk van de

dan actuele randvoorwaarden) het kilometertarief voor saldoreizen te ontzien (zoals dat in 2018 o.a. met de tarieven voor abonnementen gebeurt).

Over het voorstel de grens tussen de zones 5111 en 5925 aan de al gebruikelijke werkelijkheid aan te passen (wat geen gevolgen heeft voor reizigers en tarifiering, maar waardoor geen verwarring meer kan ontstaan) adviseren wij positief.

2. **Toelichting**

a. **Kilometertarief**

Uit de toelichting op de beide Utrechtse Tariefplannen blijkt dat de gebruiker van reizen-op-saldo (zonder gebruik van verdere kortingsmogelijkheden) niet als vaste reiziger wordt beschouwd. Zowel U-OV als Syntus zegt deze reiziger "niet te kennen", en concluderen dan dat het om weliswaar veel mensen maar toch om incidentele reizigers gaat. Het ROCOV merkt hierbij op dat de saldoreiziger wel degelijk een heel regelmatige busreiziger kan zijn. Niet op een vast traject (dan zou een abonnement aantrekkelijk zijn), maar juist op vele wisselende trajecten, zowel in als buiten de Utrechtse concessies (waarbij Altijd Korting, dus 20% korting à € 17,50 per maand maar niet aantrekkelijk wil worden). Het is de groep die op het aankomststation niet voor een huurfiets kiest maar de volgende etappe met een (stads)bus aflegt.

Dit alles overwegend is de verhoging van het kilometertarief bij reizen op saldo (zonder korting) van € 0,137 naar € 0,147 voor het ROCOV toch acceptabel – hoewel dit met 7,3% fors hoger dan is dan bij de indexering met 1,13% (die zou het kilometertarief op € 0,139 brengen).

Voorbeelden van de consequenties op een aantal reisafstanden:

afstand km	ritprijs 2017 €	ritprijs 2018 €	stijging %		Ritprijs'18 bij 1,13%/km €
1	1,03	1,05	1,94	bv. Ut of Amf: CS - Centrum	1,04
2	1,16	1,19	2,58		1,18
4	1,44	1,49	3,47	gemiddelde stadsrit	1,46
8	1,99	2,08	4,52		2,01
9	2,12	2,22	4,71	gemiddelde regionale rit	2,15
10	2,26	2,37	4,87		2,29
15	2,95	3,11	5,42		2,99
23	4,04	4,28	5,94	bv. Wijk bij Duurstede – Utrecht	4,10

De ritprijs bestaat uit het opstaptarief (in 2017: € 0,89; in 2018: € 0,90) plus het kilometertarief

Het ROCOV was enigszins verbaasd over de uitvoerige uitleg over de kilometertarieven in omliggende concessies. Bij de overgang 'van strip naar chip' waren deze immers per concessie vastgesteld om een eerlijk tarief te waarborgen (commissie-Kist). Vervolgens hebben er in allerlei regio's aparte ontwikkelingen plaatsgevonden, waardoor verschillen tussen regio's groter of kleiner zijn geworden. Ook in Utrecht is dat gebeurd; hier gelden pas sinds 2016 in beide concessies dezelfde kilometertarieven. Vooral omdat diverse trajecten gezamenlijk worden bereden is dat tot grote vreugde van het ROCOV. Daarbij is "competitie" met concessies van andere opdrachtgevers voor ons niet aan de orde. Het

lage kilometertarief in Utrecht kende lange tijd buiten de spits nauwelijks kortingsmogelijkheden, waardoor reizen in de daluren bij ons zelfs relatief duur was. Door de invoering van nieuwe aantrekkelijk geprijsde abonnementen en doordat de prijzen van al bestaande abonnementen gelijk blijven, ontstaan er voor de regelmatige reiziger in Utrecht ook in de daluren alternatieven voor het reizen op saldo.

b. Nachttarief

Het gelijktrekken van de tariefopbouw van de nachtlijnen in beide Utrechtse concessies wordt door ons begroet. Het ROCOV zou graag zien dat ook nachtritten met de ov-chipkaart kunnen worden afgerekend.

c. Concessiegrenzen

Het ROCOV is benieuwd naar de tariefmogelijkheden op de vanaf december a.s. gecombineerd geëxploiteerde lijnen 85 en 5 van Syntus-Veluwe en 83 van Syntus-Utrecht.

Het ROCOV wil zowel Syntus als U-OV aanmoedigen ook over de overige concessiegrenzen heen (t.w. naar Veluwe, Arnhem/Nijmegen, Rivierenland, Noord-Brabant, Vijfheerenlanden, Krimpenerwaard, Midden-Holland, Amstelland, Amsterdam, het Gooi en Flevoland) over en weer abonnementen van Arriva, Connexxion/Breng/OV-IJsselmond, GVB en... Syntus te accepteren. Daartoe zal medewerking van de opdrachtgevers nodig zijn. Keuzes die door Gelderland gemaakt zijn in het kader van het Tarievenhuis Oost maken deze integratie niet eenvoudiger.

Wij noemen een voorbeeld:

- wie in Abcoude woont en in Amsterdam Centrum werkt reisde t/m 2016 door 4 zones met een abonnement dat door Connexxion en GVB werd geaccepteerd. In deze reis wordt sinds 2017 bij station Holendrecht of Bijlmer overgestapt van lijn 120 (Syntus) op de metro (GVB). Een Utrechts abonnement wordt tegenwoordig voorbij station Bijlmer niet meer door GVB geaccepteerd. Omgekeerd is een 'Randstad-Noord-Zone-abonnement' tussen Abcoude en station Holendrecht niet geldig bij Syntus. In dit voorbeeld wordt aan beide zijden van de concessiegrens met het zonesysteem gewerkt. Integratie zou technisch niet worden belemmerd. (Alternatief is per trein via station Abcoude te reizen. Dat gebeurt waarschijnlijk vaak.)

d. Zakelijke markt

Het Tarievenplan van U-OV bevat ook aanbiedingen t.b.v. de zakelijke markt. Daarbij zijn forenzen niet zonder meer synoniem aan zakelijke reizigers. Als het ROCOV ook adviesrecht heeft over de kortingspercentages voor grootverbruikers vernemen wij graag wat de gevolgen zijn voor de overige reizigers.

Stel een bedrijf met meer dan 250 reisabbonementhouders krijgt 20% korting, wie betaalt die korting dan uiteindelijk? Gaat dit ten koste van het ov-budget, of is het bedrijfsrisico voor de vervoerder?

Het ROCOV wil wel opmerken dat de consument (degene die de reis maakt) en de cliënt (degene die de reis betaalt) in dit verband niet identiek zijn. In afspraken met bedrijven moet helder worden vastgelegd wat de rechten en verplichtingen van de individuele gebruiker zijn, ook al is in dit geval het bedrijf en niet de consument degene met wie de vervoersovereenkomst is afgesloten.

3. Betaalmethoden

Hoewel dit advies geen betrekking heeft op de methoden om de ritprijs te voldoen, wil het ROCOV alvast een boodschap meegeven.

De invoering van moderne manieren van betalen voor mensen die daarvoor kunnen kiezen wordt begroet. Dat vraagt dan wel stabiliteit van die systemen (die dus het experimenteerstadium voorbij moeten zijn). Mocht dit gepaard gaan met de afschaffing van de mogelijkheid om een los kaartje op de bus contant te voldoen dan vragen wij nu al bijzondere aandacht voor alternatieven voor alle groepen reizigers, óók voor de groep die niet over een bankrekening kan of mag beschikken.

Ook bij dit onderwerp hecht het ROCOV grote waarde aan een gezamenlijk optrekken door Syntus en U-OV. Voor het publiek is duidelijkheid immers een vereiste. Het zou een verkeerd signaal zijn als iemand die in de ene bus niet meer terecht kan zijn toevlucht moet nemen tot een andere bus.

In het landelijk overleg tussen de ROCOV's is geconstateerd dat dit onderwerp wettelijk adviesplichtig is. De advisering is door de ROCOV's niet overgedragen aan het landelijk overleg. Het ROCOV Utrecht ziet hier aangaande een adviesaanvraag tegemoet.

4. Tenslotte

Het ROCOV ziet in de Tarievenplannen veel initiatieven, o.a. op het gebied van het distributienetwerk en kaartverkoopautomaten. Wij volgen die ontwikkelingen met interesse.

De ontwikkelingen in het openbaar vervoer staan niet stil. Op rustige lijnen en stille tijden trekt het 'klassieke' ov zich terug en maakt ruimte voor kleinschalige initiatieven. Het ROCOV wijst hier op de wens dat deze initiatieven ook voor de ov-gebruiker van buiten het gebied van het initiatief open staan, bijv. in de reisinformatie, maar in het verband met dit advies voor deze groep ook betaalbaar zijn, niet alleen v.w.b. acceptatie van tariefsoorten maar ook van betaalmethoden.

Nu Syntus na een tumultueuze start in Utrecht is geland, kunnen de reisproducten die zij bij begin concessie hadden aangekondigd eindelijk worden gelanceerd. Hierbij denken we aan bijvoorbeeld de Amersfoortse Dagkaarten en Dalproducten. Graag wordt het ROCOV geïnformeerd over het gebruik dat hiervan wordt gemaakt.

Vragen

Als u vragen heeft over ons advies, kunt u contact opnemen met het secretariaat. Wij verwachten uw schriftelijke reactie uiterlijk vier weken na dagtekening van deze brief.

Met vriendelijke groet,

drs. J. van Leijenhorst
Voorzitter ROCOV Utrecht